

Försäljning och återköp av aktier

— realisationsförlust

Vid slutet av varje år förekommer på den svenska aktiebörsen av skatteskal föranledda vinst- och förlustutjämnande aktieförsäljningar. Särskilt intresse påkallar förlusthemtagningar och efterföljande återköp av samma aktier. Den, som tänker återköpa aktier, avvaktar ofta ingången av nästföljande år. Orsaken härtill är, att han räknar med risken, att förlustförsäljningen annars av taxeringsmyndigheterna kan bedömas som skentransaktion. Här skall något diskuteras, om det finns fog för en sådan uppfattning.

Varje åtgärd, som åsyftar att spara skatt, kan ej betraktas som skentransaktion. Svensk skatterätt saknar i motsats till t ex amerikansk rätt regler om hur lång tid skall förflyta mellan förlustförsäljningen och återköpet för att förlusten skall bli avdragsgill. Aktievinstutredningen uttalar i sitt betänkande (SOU 1965: 72 s 241) att det är möjligt, att en i tiden obegränsad vinstbeskattning kan visa sig kräva en mera fullständig lagstiftning än vad som ryms i utredningens förslag jämte redan existerande bestämmelser. Här nämner man bl a behovet av regler, som motverkar obehöriga förlustavdrag. Exempel härpå är reglerna om s k wash sales (i den amerikanska lagstiftningen), innebärande, att förlustavdrag icke medges, när någon med förlust säljer aktier, vilka han kort före eller kort efter försäljningen ersatt genom förvärv av liknande aktier. Utredningen har icke ansett det lämpligt att reglera sådana frågor. Gällande svensk skatterätt innehåller icke några bestämmelser om att viss tid måste förflyta mellan förlustförsäljningen och återköpet. Något krav på viss tidsdifferens synes därför ej kunna uppställas. Den omständigheten, att en person säljer aktier omedelbart före utdelningen och återköper liknande aktier strax efter utdelningen, s k kupongaffär har ej i och för sig ansetts utgöra en skentransaktion. Man synes därför endast kunna fodra, att civilrättsligt giltiga försäljningar och köp ägt rum. Äganderätten till de försålda aktierna skall ha övergått till köparen. Detta innebär, att aktierna ej kan tagas i anspråk av säljarens borgenärer eller att de vid säljarens dödsfall skulle ingå i hans dödsbo. Möjligheten till kursförlust har överflyttats till köparen. Det är således ej tillräckligt, att en bank som fondkommissionär upprättat två avräkningsnotor, enligt vilka aktieägaren samma dag till samma kurs (dagens börskurs) säljer och återköper samma aktier. Någon verklig försäljning har ej skett i sådant fall. Säljaren har inte avhänt sig äganderätten till aktierna. Jämför regeringsrättens utslag den 19/11 1969 i mål angående försäljning och återköp av aktier (SN 1970 s 300).

Erik Jonsson

Jfr också RA 1968 Fi 1119 där försäljning skett 23.12.58 och återköp 9.1.59.

Red.